

mere dyd end den, der ene har en enkelt Classes Præg, og saadanne Raad erholde først det rette Liv og Interesse og vinde først en sand Betydning og Indgang hos Folket og Styrke overfor dette, naar de forskjellige Anskuelser komme frem, saa at det først er efter en Kamp mellem disse, at et Resultat er vundet. Derfor troer jeg, at den hele Frygt for, at Kjøbstæderne og Landet skulle komme sammen, Intet har at betyde. Have Kjøbstæderne Grund til at klage over Forholdstallet? — Jeg troer, man vel maa vogte sig for at indrømme Kjøbstæderne et for stort Medlemsantal; thi derved vilde de netop komme i Fare for, at Interessékampen bliver stærk, idet Landet, med eller uden Grund, vil frygte for Overgrib, naar Kjøbstaden er i høi Grad begunstiget, og saaledes snarere holde sammen. Vi have netop et interessant Exempel i denne Henseende, og jeg haaber, at den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen), som ivrig Skandinavi, vil tillægge det Betydning. Der er, som bekendt, i Sverrig fire Stænder, der staae overfor hinanden i Rigsdagen: Adelen, Geistligheden, Bondestanden og Kjøbstadborgerne. Det er derfor en slem Skjærsild, en Lov, der vedrører de enkelte Stænder, har at gaae igjennem, inden den vedtages. Og dog blev en omfattende Communallov vedtagen paa sidste Rigsdag. Regjeringen havde forelagt en Lov, der ogsaa indeholdt Bestemmelser om en Overbestyrelse for By og Land, i flere Dele lig den, som her er foreslaaet, og det Særlyd er mødt, at denne Lov saa godt som uforandret i alle væsentlige Punkter er gaaet igjennem Rigets fire Stænder. Der var ikke Tale om at tillægge Mobsætningen mellem By og Land den Vægt, at Loven desaarfag skulde forkastes; der var Enighed mellem alle fire Stænder, der igjvrigt staae saa stærkt imod hinanden. Og hvorledes er Forholdet der stillet imellem By og Land? — Medens hos os det høieste Tal for Kjøbstæderne er 4 af 11 og det laveste 2 af 9, saa er Forholdet saaledes i Sverrig, at i Byerne vælges af 2,500 Indbyggere 1, 5,000 2, 7,500 3 osv., hvorimod paa Landet vælges af 5,000 1, af 10,000 2, af 15,000 3 osv. Altsaa der kræves det dobbelte Antal paa Landet imod det i Kjøb-

stæderne for at vælge et Medlem til denne overordnede Communalbestyrelse. Men hvorledes bliver da Udfaldet for Byernes Vedkommende ved denne Ordning af Forholdet? Jeg maa her bemærke, at det høieste Tal, som Byerne i nogen Kreds have, er 29 pCt.; Forsamlingerne ere i det Hele taget noget større end her, da de tælle indtil 66 Medlemmer; det høieste Tal, nogen By har, er 29 pCt. af det Hele, nemlig 17 af 59 i Gøttheborg og Bohus Lehn; det laveste Tal er 5 pCt., idet der i eet Lehn kun er 1 af 20 af Landstingets Medlemmer valgt fra By. Og dog har Sverrigs Borgerstand vist ikke betænkt sig paa at gaae ind paa en Lov som denne. Jeg troer, at Frygten for de modstaaende Interesser er ugrundet, og at man har ganske andre Hensyn, naar man atter og atter vil bekæmpe en Lov som denne. Det er den ulykkelige Beregning om, hvorledes Stemmerne ville falde; man glæder sig kun ved Love, selv om det er de gavnligste og vigtigste Love, naar man troer at kunne finde Meningsfæller i Fleertallet i de Forsamlinger, som skulle udgaae af de Valg, Lovene anordne. Denne Anskuelse gjør sig gjældende snart i Kjøbstaden, snart paa Landet, og altid er den fordærvelig. Jeg troer ikke, der kan være Noget forkasteligere, Noget, der mere vil forvanske og stille Lovene uheldigt, end naar vi opstille den Slags Beregninger. Lad os, ved at see paa Loven, stille det Spørgsmaal: om den ikke vil fremme almindelige Interesser, om den ikke udfører Grundlovens Tanke, om den ikke er et nødvendigt Led i vor Forsatning, — og lader os saa dele mellem Land og By, som vi bedst kunne. Loven har givet det, den kan give, til Byerne, og disse kunne ikke føle sig krænkede ved den Ordning, der er foreslaaet; ligesaa lidt kan man fra Landets Side klage over, at Byerne erholde Andeel i et Raad, hvorfra de nu ere udelukkede, idet en Statsmedlem ene raader som Overbestyrer for Kjøbstæderne.

Madsen: Skjøndt jeg kan være enig med den ærede Rigsdagsmand for Præstø Amts 6te Valgkreds (S. Hage) i meget af det, han nys udtalte, er der dog eet Punkt, hvori jeg maa være ganske uenig med ham, nemlig med